

LUNDS
UNIVERSITET

Andreas Olsson (850617-3932)

SSLK01

C-uppsats HT2010

Språk- och litteraturvetenskapliga institutionen

Handledare: Paul Tenngart

2011-01-14

Att utläsa mönster på ett blodigt lapptäcke

En strukturalistisk studie av Stephens Kings tidiga författarskap

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte	1
1.2 Metod	2
1.3 Frågeställning	2
2. Bakgrund och teori	3
2.1 Analysredskap: Strukturalismen	3
3. Analysmodell 1: Aktantmodellen	5
3.1 Subjekt – Objekt	5
3.2 Avsändare – Mottagare	6
3.3 Hjälpare – Motståndare	7
3.4 Sammanfattning	8
4. Analysmodell 2: Tematiska likheter	8
4.1 Barnens plats i romanerna	9
4.2.1 Arvet	12
4.3 Auktoriteter och Myndigheter	14
4.4 Ondskans källa	18
4.5 Sammanfattning	21
5. Analysmodell 3: Roland Barthes koder	22
5.1 Proairetisk kod	22
5.2 Hermeneutisk kod	24
5.3 Kulturell kod	25
5.4 Konnotativ kod	26
5.5 Symbolisk kod	28
6. Sammanfattande diskussion	29
7. Referenser	31
Bilaga	32

1. Inledning

När någon frågar mig "hur skriver du?" så svarar jag alltid "ett ord i taget".¹

Stephen King

Med detta citat väljer jag att inleda min uppsats om Stephen Kings tidiga författarskap. Orden som flyger ut från människans inre och sedan landar på ett stycke vitt papper, är en av de konstformer som i alla tider fascinerat och förvirrat människor. Denna uppsats ska försöka exponera lite av de mönster som går att finna på detta vita papper där Kings fantasi en gång landat.

Stephen King har sedan mitten på sjuttioalet producerat över femtio romaner och sålt mer än 350 miljoner böcker. Dessa häpnadsväckande siffror väcker en nyfikenhet hos många som försöker formulera en text och som desperat söker efter den vinnande formeln för att hitta fokus och inspiration till att klara av att föra samman en berättelse. King har ägnat sig åt denna formel under en lång tid, och min studie är inriktad på hans tidiga författarskap eftersom han redan då etablerade sig som författare, samt skapade en myt om sig själv som skräckmästare, vilket jag tror bidragit mycket till hans framgång. En författare som lyckas med konststycket att odla en myt om sig själv, utan att för den delen sälja sin själ, är en författare som lyckats med något uppseendeväckande.

Varför Stephen King? För att han är ett undantag. För att han, enligt mig, innehar en unik ställning i den litterära världen. Han är som den halvläskige släktingen som familjen tvingas möta varje jul, som alla tycker om men som samtidigt alla anser inte riktigt hör hemma vid ett dukat bord. Gunnar Ekelöf nämnde att hans författarskap var ett dukat middagsbord och att det fanns en plats ledig, och att det var läsarens. Stephen King menar att hans författarskap är som en Big Mac & Company. Detta författarskap verkar vara värt att undersöka närmare.

1.1 Syfte

Jag vill med denna uppsats identifiera den formel som King använt under sitt tidiga författarskap, närmare bestämt hans fem första romaner, och visa vilka beståndsdelar den har.

¹ King 2006: 48

Med strukturalistiska hjälpmedel försöker jag att dels visa hur Kings narrativa strukturer uppträder, dels ge exempel på centrala tematiska likheter.

1.2 Metod

I mötet med Stephen Kings romaner kommer jag att genomföra en tredelad analys som genomgående bottnar i ett strukturalistiskt arbetssätt.

I uppsatsen första analysmodell kommer jag att applicera A.J. Greimas aktantmodell på samtliga fem romaner, dels för att presentera romanernas struktur, men också för att identifiera de olika roller som Greimas presenterade i sin studie, som gick ut på att identifiera en narrativ grammatik som sedan används för att sammanföra verken genom likheter och skillnader.

Den andra analysmodellen består i att jag presenterar tematiska enheter som är återkommande i romanerna. Jag kommer att ge trovärdighet åt min komparativa studie genom att ta del av tidigare forskning kring Kings författarskap.

I den tredje analysmodellen kommer jag att lägga in samtliga fem romaner i Roland Barthes system med de fem koderna som är universella för alla litterära verk. Barthes utgick från att allt redan är skrivet och att de fem koderna är återkommande i all text. Jag anser att denna avslutande analys kommer att belysa de bägge inledande, samt bidra med ett eget ljus på resultatet, som ska försöka besvara frågeställningen.

1.3 Frågeställning

Jag använder mig av denna tredelade analysmodell för att upptäcka ett strukturellt syskonskap mellan romanerna som bottnar i texternas utformning, och inte genom författaren och dennes ambitioner. Karaktärernas gemensamma nämnare, berättelsernas struktur samt gemensamma tematiska punkter är fenomen som jag anser bidrar till svaret på min frågeställning.

- Hur ser relationen mellan Stephen Kings tidigaste verk ut, i fråga om narrativa strukturer och tematiska likheter?

2. Bakgrund och teori

Med mer än femtio romaner på sitt samvete är Stephen King en författare som kräver avgränsningar vid närmare studier. Jag motiverar mitt val av dessa fem romaner med att de är skrivna under en tidig fas av Kings författarskap, under en period på sex år. *Carrie*, *Staden som försvann* och *Varsel* är kronologiskt sett Kings första, andra och tredje roman. *Död zon* är Kings sjätte bok och *Eldfödd* är hans nionde utgivna bok. Anledningen till att jag väljer bort andra romaner är att de är skrivna under pseudonymen Richard Bachman. Eftersom det är Kings författarskap jag vill se närmare på, beslutar jag mig för att göra avgränsningen att bortse från de romaner han skrivit under pseudonym.

Följande analys kräver att läsaren har en förförståelse för grunddragen i romanerna. Här hänvisar jag till *Bilaga: Romanerna*, där berättelserna på ett relativt kort och koncist sätt framställs. Inledningsvis kommer jag att presentera strukturalismen, den litterära teori jag kommer att använda för att få svar på min frågeställning.

2.1 Analysredskap: strukturalismen

I följande avsnitt kommer jag kort att redogöra för strukturalismens grundtankar och framförallt de analysmodeller jag kommer använda mig av i undersökandet av Stephen Kings romaner.

En strukturalist strävar efter att identifiera de faktorer som får en text att förenas med likartade texter. Vad gör att texterna är förenade, och vad är det som skiljer dem åt. Det primära fokuset är placerat på de mönster som är återkommande i en rad texter, och som kan hjälpa till att förklara relationerna mellan olika texter.²

Jag kommer att utföra ett sökande efter mönster i de romaner jag valt att analysera. Efter att jag genomfört en noggrann läsning av romanerna kommer jag i uppsatsen redogöra för hur dessa mönster ser ut som jag identifierat i romanerna. I denna del av uppsatsen kommer jag även ta hjälp av tidigare forskares resultat.

Jag kommer i min första del av de tre analysmodellerna använda mig av A.J. Greimas aktantmodell, som fungerar som en redogörande modell för att utläsa narrativa strukturer i en text, för att sedan jämföra den strukturen med andra. Greimas delade in sin modell i tre olika fält. I varje text finns ett *subjekt* som vill nå ett *objekt*. *Avsändaren* som får subjektet att vilja

² Tenggar 2008: 36

nå objektet, och därmed nå en form av *mottagare*, som ska innebära ett mål för den resa subjektet utför, där information byter hand efter berättelsens intrig spelats ut. Utöver denna informationsbaserade dikotomi, finns *hjälpare* och *motståndare* som påverkar subjektet med sin inverkan på berättelsen. Jag kommer att bryta ner Kings texter med hjälp av Greimas modell och därefter identifiera likheter och skillnader på de narrativa strukturerna.

I den avslutande analysmodellen kommer jag att analysera samtliga romaner med hjälp av Roland Barthes fem koder, som samtliga krävs för att förstå en litterär text.

Proairetisk kod: Händelsekoden. Här innefattas alla händelseskeden, med andra ord alla händelser från början av berättelsen till slutet. Läsaren måste förstå vad som föregår handlingen, samt det som utspelar sig under berättelsens gång. Det kan ibland finnas antydningar, som i sin tur skapar förväntningar kring handlingen i det narrativa förloppet. Detta måste läsaren kunna förstå och tillgodose sig.

Hermeneutisk kod: Inom denna kod innefattas frågor, gåtor och tolkbara element inom berättelsens ramar. Inom den västerländska kulturen är denna osäkerhet återkommande inom deckare och andra former av spänningslitteratur. Koden bidrar med att lösa gåtorna och bidrar med rimliga spekulationer.

Kulturell kod: Koden innebär att det finns en inblick i den kultur som antingen ligger bakom skapandet, eller finns representerad i texten. Präglas av en förståelse för referenser till världen utanför berättelsen i termer av beteendemönster och andra kulturella principer.

Konnotativ kod: Hur är den mänskliga identiteten representerad? Här innefattas tolkandet av kläder, frisyrer, gester, uttryck och allt som har att göra med karaktärens utseenden och beteenden att göra. Betydelsen av miljöerna som karaktären befinner sig.

Symbolisk kod: Inom denna kod tolkas verket som en helhet. Vad betyder egentligen texten? Finns det ett budskap inom berättelsen som är öppet för läsaren att tillgodose sig. Genom att läsaren hanterar denna kod, ska en form av insikt om verket, i ett större perspektiv, uppenbara sig.³

³ Tenggar 2008: 41-42

Genom att bryta ner texten åter en gång, och sedan analysera varje enskild text efter dessa fem koder, strävar jag efter att göra en jämförelse av verken och se hur de är besläktade enligt Barthes koder. Barthes myntade begreppet att ”allt redan är skrivet”, och genom att analysera fem tidsmässigt närliggande romaner av samma författare, undersöker jag hur väl romanerna flyter samman, med Barthes koder som analysmall.

3. Analysmodell 1: Aktantmodellen

I denna del av uppsatsen kommer jag att fokusera på att sammanställa ett schema av romanerna *Carrie*, *Staden som försvann*, *Varsel*, *Död Zon* och *Eldfödd*. Jag genomför denna analysmodell för att finna gemensamma strukturer i romanerna.

3.1 Subjekt – Objekt

I samtliga fem romaner, är det lämpligt att benämna huvudkaraktärerna Carrie White, Ben Mears, Danny Torrence, Johnny Smith och Charlene White som berättelsernas subjekt. Jag anser att samtliga objekt, som subjekten strävar mot, är knutna till barnen de faktiskt är, eller barndomen de lämnat bakom sig. Carrie White vill bryta sin isolering och nå ut till den barndom/mänsklighet hon aldrig fått av sin mor.

Ben Mears har ett tudelat objekt i att dels bekämpa sin barndoms spöken, för att sedan se dem komma till liv och då blir hans primära objekt att tillsammans med en grupp stadsbor rädda det som finns kvar av staden samt dess befolkning. Även här är hänvisningarna till Mears barndom essentiella, precis som i fallet med Carrie White.

Danny Torrence befinner sig mitt i barndomens mest skräckfyllda scenario, då han tvingas se sin redan labila familjekonstellation rasa samman på Overlookhotellet. Hans objekt blir därmed att rädda sig själv och familjen och samtidigt bevara den som en enhet.

Charlene McGees tillvaro präglas av att vara på flykt undan Butikens agenter med John Rainbird som främsta antagonist. Hennes objekt blir därmed att få sig själv och sin far i säkerhet, med eller utan hjälp av hennes krafter. Efter fångenskapen ändras detta objekt något, men består fortfarande i att se till att hennes far är i säkerhet, samt att se till att Butiken inte längre ska kunna plåga henne och hennes far.

Johnny Smith är ett undantag, ty han är inget barn, och hans objekt berör inte hans barndom avsevärt, även om berättelsen inleds med en tillbakablick till en olycka han råkade ut för som barn, som visar sig vara essentiell för hans framtid. Hans objekt är enligt mig tudelat. Han

delar Carrie Whites strävan att nå ut i omvärlden, men när det visar sig vara omöjligt, blir hans objekt att använda sina krafter för att förhindra Greg Stillson att bli USA:s näste president.

I samtliga fall misslyckas subjektet med sin strävan efter objektet, och tvingas leva med en lösning som ofta betyder personliga förluster. Carrie förlorar sitt liv. Ben förlorar sin flickvän och nära bekanta. Danny förlorar sin far, precis som Charlene. Johnny förlorar sin ljusa framtid och slutligen även sitt liv. Samtidigt uppfylls, i viss mån deras objekt, då de i samtliga fall, på ett eller annat sätt, besestrar den primärt onda sida som berättelsen har presenterat (Carries mamma och hennes mobbare dör, Kurt Barlow besestras, Overlook förstörs, Butiken exponeras genom Charlenes besök på Rolling Stones redaktion). Johnny Smiths historia skiljer sig från de andra, eftersom i hans fall är ondskan mer ansiktslös. Det är inte Greg Stillson, politikern som Johnny försöker avrätta, som innehar rollen som primär ondska. Den rollen har media och samhället som vägrar låta Johnny återinträda vardagen.

3.2 Avsändare - Mottagare

Mottagaren i samtliga fallen är berättelsernas subjekt, då de erhåller information direkt är knuten till avsändaren. Carrie White och Johnny Smith, brottas bägge med ett problematiskt förhållande till omvärlden. Bägge har genom olika omständigheter tvingats isolera sig från omvärlden och de når bägge en punkt då de tvingas ta ställning till hur de ska förhålla sig till denna, ibland ondskefulla, omvärld. Avsändare i dessa bägge fall blir därmed representanter ur det samhälle som valt att ta ett steg ifrån dessa karaktärer. I *Carrie* kan karaktärerna Chris Hargenen och Margaret White stå som avsändare till den information som gör att Carrie agerar som hon gör. Johnny Smiths plågoandar, främst mediefolket, representerat av den cyniske Richard Dees, men också Sarah som väljer att gifta sig med en annan man och gör därmed Johnnys framtid till en annan än om han inte råkat ut för sin olycka. Dessa karaktärer tjänar som avsändare för den information som gör att Johnny väljer att isolera sig, och när han planerar attentatet mot Greg Stillson, gör han världen en tjänst. En tjänst till världen som valt att frysa ut honom. Detta skiljer hans avsändar-/mottagarprocess från Carrie White. Bägge erhåller dock liknande information, nämligen att de tvingas bortse från det sagoslut de strävat efter, där en absolut godhet alltid segrar.

Det finns ett liknande scenario i Charlene Whites, Ben Mears och Danny Torrences berättelser. Samtliga är mottagare för information som avslöjar att de inte kommer få det slut på sina berättelser som de velat. Charlene tvingas se sin far dö, precis som Danny Torrence.

Ben Mears tvingas avrätta sin flickvän, som förvandlats till en vampyr. Informationens avsändare är i samtliga dessa fall den onda sida som figurerar i berättelserna, kombinerat med omgivningens ovilja att se ondskans närhet. Genom konfrontationen med ondskan, når samtliga karaktärerna en punkt där de tjänar som romanernas mottagare, då de når insikten att deras berättelsers slut inte kommer bli som i den traditionella sagan. Samtliga tre, och även Johnny Smith, når dock en form av avslut på sina berättelser, då karaktärerna besegrar den onda sidan, men tvingas samtidigt se sina liv drastiskt förändrade och i samtliga fall tvingats se sina närmast anhöriga, och i Johnny Smiths fall sig själv, dö. Detta presenterades även i avdelningen om *subjekt/objekt*. Informationen som karaktärerna erhåller är av liknande natur, och där binder King samman sina verk på ett tydligt sätt.

3.3 Hjälpare – Motståndare

I samtliga romaner finns det en primär motståndare som tjänar som berättelsens antagonist. Dock, som senare kommer beröras i uppsatsen, finns det en dualitet kring ondskan som medför att subjektet ofta tvingas arbeta i motvind, då omvärlden inte tillåter dess åsikter och väsen. Carrie White, Danny Torrence, Ben Mears och Johnny Smith är alla outsiders i den kontext de befinner sig i, och därmed är ofta kontexten i det samhälle som de befinner sig i, en motståndare i sig.

Charlene har egentligen enbart en motståndare, Butiken, som dock har olika agendor beroende på vilken karaktär inom organisationen man ser till. Hon blir också misstrodd på grund av sina krafter, men samtidigt är hennes motståndare mer enhetlig och tydlig än i de andra romanerna.

Hjälparna i romanerna följer inget direkt mönster utan är oftast familjemedlemmar som försöker skydda sina familjemedlemmar (*Varsel, Eldfödd, Död Zon*). I *Carrie* är dock situationen en annan, då hjälparnas (Sue Snell, miss Desjardin) insatser inte fyller den önskade funktionen utan bidrar till subjektets slutliga fall. Ett liknande scenario utspelar sig i *Staden som försvann* då Susan Norton, i sitt försök att hjälpa till, tillfångatas och sedan gör att hennes pojkvän (subjektet Ben Mears) tvingas köra en påle genom hennes hjärta. Vad som dock är en genomgående tendens i samtliga romaner, är att hjälparna inte bidrar till den slutliga lösningen, utan mer vägleder subjektet. I samtliga fall är det subjektet som spelar den avgörande rollen i strävan efter objektet, och som i samtliga fall misslyckas att nå det fullständigt, delvis på grund av motståndarnas karaktär.

3.4 Sammanfattning

Efter att ha sett närmare på dessa tre aspekter på den narrativa grammatiken hos Kings romaner, går det att uttyda ett mönster som är återkommande i romanerna.

- Objekten som aldrig helt blir uppfyllda. Subjekten i romanerna uppfyller aldrig det mål de satt upp för sig själva. Karaktärernas öden varierar kraftigt men det som förenar dem är att de samtliga befinner sig i en sämre situation vid slutet av romanen, än i inledningen. Detta hänger även ihop med det som lades fram i avdelningen om *Avsändare/Mottagare*.
- Objekten är länkade till barndomen. Det finns i samtliga fall en koppling till karaktärernas barndom, som är essentiell för subjektets sökande efter objektet. Denna tematik kommer även behandlas senare i uppsatsen.
- En dualitet kring begreppet ondska, som leder till en mångfacetterad, mer svårbesegrad version av motståndare. Det finns, förutom en primär motståndare, en genomgående skepsis mot subjektet från omvärlden, som leder till att omgivningen ofta framställs som en motståndare. Begreppet ondska, kommer behandlas senare i uppsatsen.
- Maktlösa hjälpare. Trots att hjälparna oftast (men inte alltid) befinner sig i subjektets familj, kan de aldrig bidra med en lösning på de problem subjektet ställs inför. En återkommande trend är att subjektet är den enda person som har förståelsen som krävs för att ta sig an den kontext som han/hon hamnat i.

4. Analysmodell 2: Tematiska likheter

Jag kommer i följande del av uppsatsen att presentera mönster och strukturer som jag funnit är återkommande i romanerna. Jag har valt att kalla dessa delar för: *Barnens plats i romanerna*. I denna del kommer det även att finnas en underrubrik med namn *Arvet*. Övriga delar är: *Myndigheter/Auktoriteter* och *Ondskans källa*. De element jag valt att presentera ska vara relevanta för romanen, främst för att dessa faktorer hjälper till att föra berättelsen framåt. Jag har i denna del av uppsatsen tagit hjälp av forskning kring Kings författarskap.

4.1 Barnens plats i romanerna

Det var bleka saker jämförda med den skräck varje barn har hos sig i den mörka sängen, utan någon annan än ett annat barn att prata om det med, i hopp om att bli fullt förstådd.⁴

King skiljer på skräcken som ett barn upplever och den skräck som en vuxen person upplever. Staden Jerusalems Lot (i *Staden som försvann*), är innehavare av en rad problem och ondskefulla gärningar, redan innan vampyrer bosätter sig på dess mark. Skilsmässor, våld, ekonomiska besvär och ångest är fenomen som vuxna människor skyddar sig emot och upplever som den yttersta formen av skäck. Däremot är det den irrationella, barnsliga skräcken som griper tag i läsaren, när det visar sig att även den finns representerad i den amerikanska småstaden.

Samma ensamma strid måste utkämpas kväll efter kväll, och den enda räddningen är försteningen av förmågan till fantasi, och detta kallas att bli vuxen.⁵

John-Henri Holmberg tar i sitt efterord till 2010 års utgåva av *Carrie* upp det faktum att romanen kretsar kring utanförskap och är framförallt en studie av en dysfunktionell familjerelation och av den intolerans och gruppmentalitet som ofta gör skolåren till en plåga för avvikande elever.⁶ Läser man Holmbergs efterord är det tydligt att han står för att det inte är Carrie som är det monstuösa i romanen, utan de gärningar som omvärlden gör mot *de udda*, och det är just denna tragiska verklighet som Carrie handlar om. I denna aspekt förenar sig romanen med *Varsel* och *Eldfödd* där skräcken som läsaren upplever, upplevs av barnet i romanen.

Yvonne Leffler menar i sin bok *Skräck som fiction och underhållning* att *Varsel* är en typisk King-roman då han har placerat ett barn (med särskilda egenskaper) i huvudkaraktärsrollen och att hotet finns i den närmaste omgivningen. I detta fall handlar det om Danny Torrence, som tidigt inser faran i sin far, som hotellet mer och mer har börjat påverka.⁷ Strukturen på romanen är spänningsfokuserad och försätter ofta läsaren i en förväntansfull osäkerhet. Detta

⁴ King 1975: 300-301

⁵ King 1975: 302

⁶ Holmberg 2010: 246

⁷ Leffler 2006: 77

görs delvis genom att man låter Danny vara fokalisator. Hans barnasinnen kan inte tolka omgivningen på samma sätt som en vuxen, vilket leder till att läsaren hela tiden känner av hans utsatthet och att han trots sin förmåga, inte kan utse sin egen framtid. Den otrygga familjemiljön leder till en ständig utsatthet.

Charlene White skiljer sig från Danny Torrence, genom att hennes skräckupplevelse inte härstammar från den närmaste familjen, utan från en extern faktor som infiltrerar hennes vardag. Heidi Stregnell hävdar i sin bok *Monsters Live In Ordinary People* att Charlene och Danny förenas genom att de är innehavare av en kraft, men att bägge två begränsas av det faktum att de bägge är barn. Ofta är barnkaraktärerna mer kompetenta än de vuxna, men vuxenvärlden väljer att tvivla på barnet.⁸ Yvonne Leffler menar att Danny Torrence är bättre rustad än någon vuxen genom att han besitter dels en utomkroppslig förmåga som ger honom insikt i sin omgivning, men också för att han är innehavare av en, för sin ålder, hög intelligens vilket leder till att han blir den som har förmåga att hindra hotellet från att förstöra hans familj. Leffler menar vidare att han är en lyckad kombination av sårbar utsatthet och attraktivt mod. Danny är allt en hjälte bör vara och är därför en idealiserad bild av hur en läsare skulle vilja vara en i en liknande situation. För sin ålder är han rättrådig och kompetent, trots att Tony (hans låtsasvän, som ofta är förmedlaren av ”strålningen”), lämnat honom ensam på hotellet.⁹

Som så många andra hjältar i litteraturhistorien är Dannys tillvaro präglad av en misstro mot hans reflektioner om tillvaron. Föräldrarna tror till en början inte på hans vittnesskildringar om hemskheterna i bland annat rum 217. När sedan modern börjar öppna upp sig för Dannys tankar, är det istället barnet som stänger inne sina åsikter, av rädsla för att fadern ska förlora sitt jobb. King lyckas med enkla medel att separera barnets värld från vuxenvärlden. Tim Underwood menar i *Kingdom of Fear: the World of Stephen King* att detta är ett återkommande motiv i Kings författarskap. Barnets förmåga att se och uppleva skräcken i romaner såsom *Det*, *Sommardåd* och *Köplust*, bidrar till att den förblindade vuxenvärlden kan se igenom försteningen av fantasin, och skåda in i onskans väsen. I *Staden som försvann*, representeras denna aspekt av Mark Petrie, en ung pojke vars fascination för monster och skräck, inte bara räddar honom från vampyrernas angrepp, utan är också essentiell i Ben Mears kamp mot Kurt Barlow senare i romanen.¹⁰

⁸ Stregnell 2005: 87

⁹ Leffler 2006: 81

¹⁰ Underwood 1986: 255-56

Barnen är alltså innehavare av ett unikt perspektiv. Dock förenas Ben Mears irrationella skräck från barndomen med sin vuxna skräck i romanens slutskede, när Barlow är besegrad och han och Mark beger sig uppför trappan från vampyrens gravvalv.

Barndomens skräck hade flutit samman med hans vuxna skräck. Om han såg sig över axeln skulle han få se Hubie Marstens (eller Strakers) ansikte bara en handsbredd bakom sig.¹¹

Det är inte bara mellan dessa bägge skräckperspektiv som en förening sker. Mark Petrie framstår mer och mer som en yngre upplaga av Ben Mears, och deras förhållande sinsemellan liknar mer och mer det mellan far och son.

”Jag älskar dig”, sa Ben.
De fattade varandras händer.¹²

I *Carrie* utgår mobbningen, som under flera år har förekommit på Carries skola, från andra barn i Carries närhet. Mobbningen har letts av Chris Hargensen, en rikemansdotter som ser det som sin plikt att förgöra Carrie White. Heidi Stregnell lyfter fram Chris Hargensen som en personifiering av det som Carries mor, den hyperreligiösa Margret White, ser som synd. Chris, som genom sitt yttre och tomma löften knyter pojkar till sig för att göra hennes grovjobb.¹³ Tillsammans med värstingen Billy Nolan planerar Chris den kupp som på balnatten ska vara spiken i kistan för Carries självkänsla. Det framgår aldrig vad det är som gör att barnen under en så lång tid har mobbat Carrie. Majoriteten av eleverna har fallit in under begreppet gruppträck och det är också det som slutligen gör att bågaren rinner över för Carrie.

Det var detta som gjorde att vi skrattade. Vi kunde inte hjälpa det.
Det här var ett sådant tillfälle då man antingen skrattar eller blir tokig
[...] Det var som om vi iakttagit någon som återvände till mänskligheten
och jag för min del tackade Gud att det hade hänt...¹⁴

¹¹ King 1975: 415

¹² King 1975: 493

¹³ Stregnell 2005: 166

¹⁴ King 1974: 166

Detta utdrag från en av de artiklar som är publicerade i romanen, som historiska belägg för att stärka verklighetsanknytningen, visar på en av de överlevande elevernas syn på det inträffade. Heidi Stregnell anser att denna passage visar på hur *barnet* agerar och tänker i romanen. Barnet har dels förmågan att lyfta fram det goda som åstadkommits, då man givit Carrie chansen att komma in i gemenskapen. Vid sidan av detta var det ingen som inte skrattade då blodet vällde ner över Carrie på podiet, eftersom alla år av mobbing har gjort Carrie till något, som ingen kan dra henne ut ifrån, eller hur de ser på henne.¹⁵

Död Zon skiljer sig något från de andra romanerna, även om Johnny Smiths barndom är essentiell för hur berättelsen utformar sig. I prologen av romanen, råkar romanens protagonist ut för en olycka, vars skador visar sig vara kopplade till den kraft han senare blir innehavare av. En kraft som växer sig starkare efter den andra, mer allvarliga, olyckan. Dock finns inte det barnperspektiv som finns representerat i de andra fyra romanerna, där skräcken utgår från barndomen. Antingen genom en direkt koppling till en barnkaraktär, eller till en vuxen karaktärs barndom.

4.1.2 Arvet

Det verkar som om Ralph White var bärare på genen. Margaret White var också bärare av den – en chans på miljonen.¹⁶

Genom de vetenskapliga artiklarna som King använder som parallellhistoria, framkommer det att både Carries mor och far var bärare av latent förmåga som genom fostret växte sig till något betydligt starkare. Detta scenario visar sig vara återkommande i romanen *Eldfödd*. Genom arvet, blir Carrie dels bärare av sin kraft, men också genom den religiösa uppfostran hon får genom sin barndom. Hennes skolkamraters hat bottnar i något hon likt ett arv fått från sin mor och är en lika stor börda som ovanstående paranormala kraft.

Den där förbannade Carrie White! Jag önskar hon tog den där gudaktiga attityden och körde upp den i arslet.¹⁷

¹⁵ Stregnell 2005: 102

¹⁶ King 1974: 103

¹⁷ King 1974: 77

En liknande tematik går att finna i romanen *Eldfödd*, där Charlene blir innehavare av sin kraft genom att hennes föräldrar en gång valt att genomgå ett experiment utfört av Butiken. Genom giftet de injicerades med, blev de innehavare av milda paranormala förmågor, som sedan genom fortplantningen förstärktes i det foster de avlade fram. Detta är en aspekt av arvet värt att notera.

Romanen *Staden som försvann* är innehavare av en intressant aspekt av arvsbegreppet. Marstenhuset som fungerar som ondskans näste och högborg har genom åren blivit en symbol för ortens definition av spökberättelser och skrönor. Under historiens gång återupprepas begreppet, ”Onda hus drar till sig onda män”. Tim Underwood proklamerar i sin text *The Skull Beneath the Skin*, att huset tjänar staden som ett batteri där alla onda gärningar som ortsbefolkningen begår (vilket läsaren snabbt inser är en hel del), projiceras mot huset och gör byggnaden till en ondskans symbol. Ben Mears inser vid hemkomsten att det enda barndomsminne han verkligen tagit med sig utanför stadens gränser är Marstens hus. Huset blir därmed ett arv från hans barndom som förenas med hans vuxna begreppsvärld i romanen.¹⁸

Det såg precis likadant ut. Inget hade förändrats, inget alls.

Det kunde varit igår han senast såg det senast. [...]

För stunden räckte det med att han visste att det fanns kvar.

Det hade väntat på honom.¹⁹

Både Jack och Wendy är genom romanen präglade av minnen från deras barndom. I isoleringen på Overlook, ser de hur deras egna beteenden är färgade av hur de själva blev behandlade som barn. Jack, som vid ett tillfälle slagit sin son, får under romanen återblickar mot tiden då han som barn avgudade sin far, och fick se sig slagen av densamme.

Wendy har även hon en problematisk relation till sin moder. Hennes tendens att döma Jack för diverse hemskheter, utan att ha belägg för det, är något som hon ser som ett arv från modern.

Hade hon velat att Jack skulle vara skyldig? Var hon så svartsjuk?

Det var så hennes mor skulle ha tänkt, det var det riktigt ohyggliga.²⁰

¹⁸ Underwood 1986: 179

¹⁹ King 1975: 31

²⁰ King 1977: 325

Tony Magistrale lägger i sin bok *Discovering Stephen King's "The Shining"* fram en teori om att nuet blir en spegel mot det förflutna i romanen, där det är Dannys uppgift att förhindra att historiens spöken vinner över den nu levande materian. Att bryta tidens cylinder som gör att föräldrar slår sina barn genom arvets kraft. Dannys fantasikompis Tony är en direkt koppling till Jacks far Mark Anthony Torrence. Även här gör sig historien påmind. Det är alltså inte bara spöken inneboendes på Overlook. Familjen Torrence tar med sitt arv, med sig spöken till festen enligt Magistrale.²¹

Medans *Eldfödd* och *Carrie* tar upp det fysiska arvet, behandlar *Staden som försvann* och *Varsel* ett psykiskt arv. *Död Zon* placerar sig mellan dessa olika typer av arv. Johnny Smiths mor, som genom sin sons komatillstånd själv utvecklat ett labilt psyke och hängett sig mer och mer åt frireligiös fanatism, visar sig med sin profetia ha rätt att Johnny ska vakna upp och utträtta stora ting i världen. Denna koppling mellan mor och son visar sig växa genom romanen, efter det att hon avlidit. Från att ha uppfattat modern som en psykiskt instabil person, utvecklar Johnny en förståelse och till slut samförstånd med modern, då han inser att hans uppgift är att ta livet av en politiker som har ambitioner att starta ett tredje världskrig.

4.2 Auktoriteter och myndigheter

Jack Torrence tänkte: din lilla uppblåsta skitstövel.²²

Med dessa ord inleder Stephen King sin tredje roman *Varsel*. Läsaren möter Jack Torrence, en torr alkoholist, trettio år gammal, som en gång blivit publicerad i *Esquire* och som hyst drömmar – att en gång bli en stor amerikansk författare. Efter en rad misslyckanden är han desperat att lyckas som fastighetsköpare på Overlook Hotel, samt vara en god fader och make. Som läsare introduceras man tidigt för Jacks latent ilska, som främst riktas mot auktoritetsfigurer, såsom hotellchefen Stuart Ullman. Jack känner att han är predestinerad att utföra större saker, och att denna vinter på Overlook är hans sista chans till upprättelse.

Tony Magistrale lägger fram Jacks hybris som den ledande orsaken till hans mentala ohälsa. Han lägger upp passagen där Jack ringer upp Ullman från Sidewinder, kort innan hans mentala kollaps blir fullständig, och säger vad han tycker om den lille skitstöveln som haft

²¹ Magistrale 1991: 23

²² King 1977: 13

restriktioner mot att Jack skulle ta hand om hans älskade hotell. Det finns en överlägsenhet hos Ullman, som Jack föraktar, för att han anser att de ser ner på honom.²³

När man talar om auktoritetsfigurer i romanen *Carrie*, vänds blickarna mot de gestalter som innehar makt i skolans värld, med andra ord lärare, rektorer och i viss mån även föräldrar. Anledningen till detta är att romanen cirkulerar i huvudsak i en skolmiljö som är ohälsosam mot romanens protagonist och detta mycket på grund av ledarnas inkompetens.

Inledningsvis får vi lära känna gymnastikläraren miss Desjardin som i ren frustration slår till Carrie när hon inte kan lugna eleven som vid sjutton års ålder får sin första menstruation. Desjardin är en karaktär som sedan inser sitt misstag, men som hela tiden brottas mellan förståelse för mobbarna och empati för Carrie White. Anledningarna att mobba Carrie är så många att hon nästan kan förstå mobbarnas lust att förnedra Carrie.²⁴ I infernot som uppstår när Carrie blivit utsatt för den slutliga förnedringen, ser vi Carrie miss Desjardin stå på golvet och skratta tillsammans med de andra eleverna. När fokaliseringen går över till Carrie, ser hon Desjardins falska deltagande.

Miss Desjardin kom springande mot henne och miss Desjardins ansikte var präglad av falskt deltagande. Carrie kunde se genom ytan, se att den riktiga miss Desjardin fnittrade och skrattade och begabbade henne...²⁵

Denna scen visar att Desjardin får symbolisera det faktum att trots att somliga valt att försöka få in Carrie i den vardagliga gemenskapen, sitter såren från alla åren som mobbad alltför djupt. Vi får inte reda på om Desjardins deltagande var äkta, allt vi vet är att Carrie dödade henne och massor av sina gamla plågoandar under balnatten.

Ovanför Desjardin i hierarkin finns rektorn, Henry Grayle, och den biträdande rektorn, mr Morton. Den sistnämnde får läsaren lära känna efter den inledande mobbningsekvensen då Desjardin tar med Carrie till rektorsexpeditionen för att få tillåtelse att skicka hem den chockade eleven. Morton visar sig inte ha någon förståelse för den kvinnliga anatomin, och inte heller visar han några tecken på att ha kunskap om att elever har mobbat Carrie under en lång tid. Han har till och med svårt att minnas hennes namn, och säger fel efternamn vid ett flertal tillfällen.²⁶

²³ Magistrale 1991: 81

²⁴ King 1974: 25

²⁵ King 1974: 181

²⁶ King 1974: 20

Rektor Grayle är introducerad på allvar då han har ett samtal med en av mobbarnas föräldrar. Anledningen till detta möte är att fadern anser att hans dotter, Chris Hargensen, har blivit felaktigt behandlad av miss Desjardin. Hargensens far, en rik buffel som inte ser några hinder i sin väg att få sin vilja igenom, stöter på patrull då den nervöse, men kompetente rektorn ställer hårt mot hårt och tar fram hur illa Chris Hargensen har behandlat Carrie White, och att skolan står på Carries sida, om det visar sig att fadern vill dra Desjardin inför rätta. Vad som ser ut att vara en försonande gest med Carrie White, är istället en nödlösning för att rädda ansiktet i vad som kunnat bli en rättslig process. I detta fall är skolan beredd att stå på Carries sida, dock utav själviska motiv.²⁷

John-Henri Holmberg lyfter fram denna aspekt av romanen, då han hävdar att eleverna är formade att bli mobbare och översittare eftersom de är uppväxta i ett klimat som främjar ett sådant beteende. Kings debutroman är i grunden, enligt Holmberg, inte en rysare utan en samhällskritisk berättelse om mobbning och ett ämne som i alla tider varit ett problem för människan, utanförskap.²⁸

Denna kollektiva inkompetens, som återfinns i Carries mikrouniversum, står även att finna i romanen *Eldfödd*. Även om romanen utspelar sig på en betydligt större geografisk yta, går det att finna ett liknande utanförskap hos Charlene och Andy McGee i deras flykt från Butiken. Heidi Stregnell menar att *Eldfödd* kan betraktas som ett avståndstagande från den statliga hierarkin, då Butiken härstammar direkt från CIA i Kings värld. Stregnell jämför detta avståndstagande från myndigheten, med det som händer i *Död Zon* där en inkompetent politiker med psykotiska drag lyckas nästla sig in i politikens finrum, endast på basis av att allmänheten är trött på de ljugande politikerna med Nixon i spetsen.²⁹ Medan *Eldfödd* riktar kritik mot statliga underrättelsetjänster, är *Död Zon* mer en kritik mot politikerna i USA efter Vietnamkriget. Holmberg menar i sitt efterord till romanen att berättelsen är en av Kings mest politiska och ett utlopp av känslor som många amerikaner kände efter Nixons icke uppfyllda vallöfte att dra sig ur Vietnam.³⁰

Staden som försvann och *Varsel* saknar inte auktoritära myndighetsfigurer, men de få som läsaren stöter på genomsyras av liknande tendenser. Chefskonstapeln Parkins är den myndighetsfigur som läsaren får stifta närmast bekantskap med i den lilla staden Salems Lot. *Staden som försvann* präglas av att samtliga invånare, inklusive polisen, står maktlösa mot den ondska som drar över staden.

²⁷ King 1974: 68

²⁸ Holmberg 2010: 247

²⁹ Stregnell 2005: 210

³⁰ Holmberg 2010: 510

”Det ska jag verkligen göra, konstapel Parkins. Ciao.
Parkins såg förvånat tillbaka. ”Tjo?”
Strakers leende blev bredare. ”Farväl, konstapeln. Det är det
bekanta ordet för farväl på italienska.
”Jaså, ja man lär sig något nytt varje dag.³¹

Tony Magistrale lyfter fram denna passage i *The Moral Voyages of Stephen King* och hävdar att King använder sig av denna episod för att visa hur lite Parkins vet om världen utanför Salems Lot. Konstapeln har åkt till Strakers nyöppnade affär för att konfrontera honom och fråga om han lagt märke till att en ung pojke försvunnit från staden. Parkins ger dock inte sken av att ta uppdraget på allvar och blir enkelt utmanövrerad av den bereste Straker. Magistrale syftar på att läsaren efter detta får insikt att lagens väktare inte blir att räkna med i striden mot vampyren.³²

En annan man med makt i Salems Lot är Lawrence Crockett, ett av kommunalråden i staden. Han blir karaktären som säljer sin själ till djävulen i form av det avtal han skriver med Straker där han binder sig vid ett samarbete med Straker/Barlows möbelaffär, utan att veta att han skriver under sin egen, och stadens dödsdom. Crockett är en man som enligt Magistrale drivs av ett begär efter pengar och sex. När läsaren möter honom, kort innan Straker ringer på hans dörr, läser han en bok med den målande titeln *Satans sexslavar*, som ett omen om vad han är på väg att åstadkomma under sitt möte med Straker. Magistrale lyfter fram Crockett som en karaktär vars begär lägger sig som en hinna över hans blick, och han kan inte se faran som når hans stad.³³

När de gick över gatan tänkte Lawrence Crockett på ett förbund
med djävulen.³⁴

Magistrale nämner i sin följande diskussion om *Varsel* en annan sida av myndighet, nämligen den typen som vägrar att inse en fara. När Dick Hallorann är på väg till Overlook för att rädda Danny, stöter han på en parkpolis. Han upplyser polisen om att en familj är i fara uppe på hotellet, och blir bemött som om han vore tokig.

³¹ King 1975: 139

³² Magistrale 1998: 141

³³ Magistrale 1998: 144

³⁴ King 1975: 90

Min slutsats är att ni måste vara någon sorts galning.³⁵

Magistrale hävdar att polisväsendet i Kings tidiga romaner präglas av en ovilja att röra på sig mer än nödvändig. Bekvämligheten att stanna i Sidewinder, istället för att ta reda på om Hallorann har rätt i sitt påstående, är påtaglig i passagen som Magistrale tar upp från romanen. Hallorann tvingas ta sig igenom stormen till Overlook, men i slutänden är det ändå enbart Danny som kan rädda sin mor och Dick från hotellets ondska.³⁶

4.3 Ondskans källa

John-Henri Holmberg menar i sitt efterord till *Carrie* att läsaren introduceras för den ondskefulla omgivningen omkring Carrie, och att det är i denna omgivning som den verkliga ondskan finns i romanen. Genom mobbning, utfrysning och ibland fysiska påhopp har omgivningen dömt Carrie till att lida.³⁷ Denna aspekt av ondskan återfinns i Tony Magistrales text om romanen, där han menar att världen omkring Carrie projicerar all den inneboende ondska människan har, på dem som är olika i samhället. När sedan balnatten kommer, rinner bågaren över och Carries inneboende krafter förgör de plågoandar som gjort hennes liv till en mardröm.³⁸ Romanen blir i detta sken en samhällskritik som bemöter det utanförskap många elever känner.

Ovanstående aspekt är den gällande i de flesta analyser jag läst. Det finns dock en ådra av ondska i Carrie White som jag tycker är värd att ta upp. Linda Badley tar i sin essä *Orality, Postlitteracy, and the Early Stephen King*, upp det faktum att Carrie White gång på gång tenderar att visa upp en latent ilska, som går att återfinna hos senare King-karaktärer såsom Charlene McGee och Johnny Smith. Denna latent ilska är tecken på att Carrie är som en damm, redo att brisera.³⁹

Att få tänka sig Chris Hargensen helt blodig, skrikande tigga om barmhärtighet. Med råttor som kravlade över hennes ansikte. [...] Krossa hennes huvud med en sten, med en stor kullersten. Krossa alla deras huvuden. Fint. Fint.⁴⁰

³⁵ King 1977: 448

³⁶ Magistrate 1991: 83

³⁷ Holmberg 2010: 246

³⁸ Magistrate 1998: 49

³⁹ Badley 2007:97

⁴⁰ King 1974: 27

Denna sida av Carrie White (och även Charlene McGee och Johnny Smith), anser Badley tyder på en utstuderad sida av inre våld. Under hela sitt liv har Carries moder försökt övertala henne att världen är en syndfull plats. Badley anser att ibland lyser moderns röst igenom och gör Carrie till en ond karaktär. Hennes resonemang om att den syndfulla världen ska få se en domens dag, är ett tydligt exempel på detta. Även här lyser arvet igenom som diskuteras i en annan del av uppsatsen.⁴¹

John-Henri Holmberg lyfter fram en viktig aspekt av ondskebegreppet i romanen, då han menar att läsaren till en början möter en sovande lantlig idyll i Amerika, men som sakta börjar visa upp revor i sin bild, revor som blottar avgrunder av brutalitet och likgiltighet, översitteri och hopplöshet. Genom denna teknik förbereder King å ena sidan omsorgsfullt läsaren för de faktiska monstrets (vampyrens) uppdykande på scenen; genom att vi gradvis har tvingats se mörkret inom romanens alldagliga människor, är vi också mer beredda på att acceptera det yttre mörker som drabbar dem. Holmberg menar vidare att det som vampyren gör, när han tar ifrån ortsbefolkningen deras mänsklighet, egentligen enbart är att tala om för dem, vad de själva skulle gjort med varandra. De verkliga monstren, enligt Holmberg, är i likhet med i *Carrie* och många andra av Kings romaner, vi själva.⁴²

Tony Magistrale för ett liknande resonemang med en jämförelse med den kanske mest berömda vampyrromanen, *Dracula*. Han menar att vad King gjort, är att lyfta in Dracula (vampyren), från de ensliga slotten, till den sovande staden. Likt en naturalist lägger han pjäserna på bordet och ser hur de agerar mot varandra.⁴³ Applicerar man detta naturalistiska synsätt på Holmbergs resonemang, och mäter hur två former av ondska interagerar med varandra, får man en ganska bra bild av hur romanen utvecklar sig på sina dryga femhundra sidor. Människan är helt enkelt oförmögen att stå emot vampyren, på grund av att människorna i staden inte är kapabla att samarbeta.

King låter Marstenhuset var en symbol för den inneboende ondska som finns i staden. Med sin brokiga historia är huset det som binder samman Ben Mears med staden, men också vad som blir en symbol för den ondska, mänsklig och övermänsklig, som finns i staden. King lyckas med detta genom att mänskliggöra huset vid ett flertal tillfällen.

⁴¹ Badley 2006: 97

⁴² Holmberg 2010: 520

⁴³ Magistrale 1998: 111

Marstens hus har sett ner på oss allihop i nästan femtio år,
på alla våra små övertramp och försyndelser och lögner.
Som en avgudabild.⁴⁴

Yvonne Leffler lyfter fram två aspekter av ondska i romanen *Varsel*. Den första kallar hon för ett *övernaturligt monster* som hemsöker människor för att utöka sin makt. Monstret lever i sin egen värld och kan genom andra varelser nå en fysisk gestalt i vår värld. Detta väsen kan uppträda i många former, och gör även detta i romanen, såsom en bisvärm, Jack Torrence eller ett spöke.⁴⁵ Monstret besitter även förmågan att ge livlösa ting en ondskefull kraft, såsom när den ger en ofarlig brandslang kraften att röra sig och påverka Danny vid rum 217. Leffler lyfter även fram ondskan som ett inre psykologiskt monster. Denna form av ondska hittar sitt offers svagheter och utnyttjar dessa sedan för att använda offret som en pjäs i sitt livsfarliga spel. Genom Jacks traumatiska barndomsminnen och alkoholbegär, tar monstret kontroll över honom. Denna form av ondska uppträder som en ond röst av det inre jaget.⁴⁶

Heidi Stregnell menar snarare att man ska beskåda verket som ett i raden av Kings gotiska melodramer där våld i hemmet och psykisk terror direkt härleds från förälder till barn. Under romanens gång får läsaren ta del av Jacks egna barndomsminnen som gör att man enklare förstår varifrån Jack kommer, och varifrån hans tankar har sin rot.⁴⁷

Tony Magistrale hävdar att Jack Torrence är ett typexempel av en gotisk skurk, då han symboliserar ett förfall och även jagar sina offer genom mörklagda korridorer. Jack får också skenet av en tragisk hjälte, då hans misslyckanden och alkoholmissbruk har lett till att han numer är innehavare av en bräcklig personlighet, som sedan hotellets krafter tar fasta på och utnyttjar.⁴⁸ Jack letar efter en geografisk lösning på sina problem, och detta tar honom och hans familj till hotellet. Jack är dessutom en innehavare av hybris, och denna egenskap försätter honom och familjen i besvärliga situationer. Ett exempel på detta är Jacks samtal med Ullman, där det är tydligt att han enbart försöker lappa ihop sin brutna självkänsla.

Heidi Stregnell hävdar att trots de övernaturliga spökena, är det de psykologiska spökena som karaktärerna har sedan barndomen, som skrämmer mest. Både Jack och Wendy har starka band till sina dysfunktionella föräldragestalter. Genom detta är deras relation med

⁴⁴ King 1975: 160

⁴⁵ Leffler 2006: 80

⁴⁶ Leffler 2006: 82

⁴⁷ Stregnell 2005: 96

⁴⁸ Magistrale 1998: 18

Danny extra känslig och den skräcken, att vem som helst kan vara en Jack Torrence, skrämmer mer än spökena på hotellet.⁴⁹

Varsel och *Staden som försvann* förenas med tanken att vardagen ibland innehåller mer ondska än det värsta av monster.

4.4 Sammanfattning

Mönstret och strukturen ligger inte i att barnet har en central roll i Kings tidiga författarskap. Essensen i hans bruk av barn i centrala roller, ligger i att dessa karaktärer skildrar ett perspektiv som vuxenvärlden sällan får tillgång till. Det handlar inte primärt om det onda monstret under sängen, utan realistiska skräckscenarios såsom mobbning och skilsmässor, som med skräcklitteraturens effekter och finesser projiceras till en aning mer extrem situation än dem vi vanligen ser dessa teman i.

Genom undersökningen kring hur barnet i romanerna nedärver egenskaper och krafter av sina föräldrar, lyftes en viktig punkt upp som även visar sig essentiell i senare King-romaner såsom *Pestens tid* och *Det*, där barnet får lida för sina föräldrars synder. Barnet är i sig gott, men genom arv och miljö färgas dess karaktär till olika nyanser på en gråskala där läsaren, i högsta grad, är delaktig att avgöra var en karaktär befinner sig. En typisk sådan karaktär är Jack Torrence, som ärvt sitt missbruk och temperament från sin fader. Läsaren har igenom hela romanen svårt att placera Jack på skala god/ond, eftersom han inte ensam är skyldig till hur hans och hans familjs liv ser ut. Genom läsandet av Kings romaner fann jag en rad karaktärer som i andra romanbyggen hade klassats som antingen genuint onda eller genuint goda, men som i Kings händer blir placerade på en väldigt välutvecklad gråskala där ingen är rakt igenom svart eller vit.

Min studie belyste även den genomgående misstron på auktoritära figurer i allmänhet och myndigheter i synnerhet. Samtliga fem romaner innehåller högt uppsatta karaktärer (lärare, poliser, chefer, politiker, statliga byråer), som missbrukar sin makt, antingen genom ondska eller brist på intelligens. Denna bild belyser den aspekt kring barndomen, där barnet står ensam i världen, misstrodd eller feltolkad av sin omgivning, främst i form av myndigheter och dylika distanser. Detta scenario uppenbarar sig även för de vuxna karaktärer som innehar en central roll i romanerna, exempelvis Johnny Smith och Ben Mears.

Som ovan nämnts finns det en tendens i Kings tidiga romanbyggen att ondskan är ett fenomen som finns överallt i olika former. Trots att Kings roman ofta utgår från en kamp

⁴⁹ Stregnell 2005: 98

mellan det goda och det onda, är ondskan uppdelad i olika grader, där även den mest sällsamma karaktär kan vara innehavare av en ond sida. Karaktärer som inledningsvis betraktas som oskuldsfulla, kan i Kings värld samtidigt vara bärare på en latent ond sida. Jack Torrence är ett extremfall då han genomgår en full förvandling från älskvärd fader till en personifikation av en ond kraft, medans karaktärer såsom Charlene McGee, Johnny Smith och Carrie White, visar upp en känslomaljett som svävar mellan godhet och ondska på ett ibland häpnadsväckande sätt. Vad som skapas är karaktärer, som trots sina särskilda parapsykiska krafter, tas på allvar och betraktas som riktiga människor, enbart på basis av att King varit noggrann att ge dem ett själsliv som likt verkliga människor aldrig är svart eller vitt. Kampen mellan gott och ont är aldrig en kamp mellan svart och vitt utan mellan olika nyanser av grått.

5. Analysmodell 3: Roland Barthes koder

Jag kommer i följande del av uppsatsen att gå igenom Roland Barthes fem koder. Jag kommer använda det resultat jag erhållit från mina två första analysmodeller för att kunna applicera romanerna på Barthes koder. Genom Barthes koder kommer ytterligare strukturer att framträda som eventuellt binder samman, eller separerar romanerna.

5.1 Proairetisk kod

Berättelsestrukturen i *Carrie* är präglad av att läsaren relativt tidigt får insikt i vad som inträffat i staden och romanen är på ett sätt en djupdykning i en historia som ”alla redan känner till”. King lägger upp det narrativa förloppet, som jag tidigare nämnt i uppsatsen, med att skildra romanens primära handling om Carrie White, dels genom en rak berättelse, men också genom utdrag från vetenskapliga tidsskrifter. Genom att göra en parallellskildring av primärstoryn, ges olika perspektiv och nyanser åt det inträffade, som läsaren redan känner till. Vad King skapar med att hoppa mellan tid och rum, är en förväntning hos läsaren, angående något som läsaren redan känner till ska inträffa.

På ett liknande sätt arbetar King med sin tredje roman *Varsel*. Historien är uppbyggd som en klassisk tragedi med fem akter, som leder till den tragiska upplösningen. Även i denna roman låter King läsaren få information om hur historien kommer avslutas. Genom Dannys glimtar in i framtiden, lär sig läsaren på ett tidigt plan att Jack Torrence kommer jaga sin familj genom hotellets salar. I detta fall skapar King förståelse för karaktärerna genom att skildra Jack och Wendys barndom, i smakfullt upplagda tillbakablickar, och även att skildra hur

familjens liv såg ut innan de anlände till Overlook. Eftersom King lyckas med denna bedrift att skapa empati och förståelse för samtliga tre huvudkaraktärer, skapas även en förväntning hos läsaren. Fastän vi vet att slutet kommer vara mörkt för familjen Torrence, fortsätter vi läsa över femhundra sidor, för att King lyckats med sin framställning av familjen, genom sina hopp mellan tid och rum.

Kings andra roman, *Staden som försvann*, består av en betydligt mer linjär berättelse, som dock har sin bas i Ben Mears barndom. King låter oss inte besöka Bens barndom, främst på grund av att huvudkaraktärens minne enbart lyckats bevara Marstenhuset med tillräckligt klara färger för att kunna återges. Läsaren får veta att Bens fru avlidit i en bilolycka, men annars är bakgrundshistorien obefintlig. Genom att arbeta på detta sätt läggs fokus på ortsinvånarna och deras stad. Ben Mears blir en fokalisator, vars intryck leder läsaren till insikten att staden är full med ondska och skvaller, redan innan vampyren inleder sitt arbete. King skildrar i denna roman över sjuttio karaktärer och det stora persongalleriet leder till att det narrativa förloppet i episoder skildras från en namnlös berättare. En tolkning utav detta är att Marstenhuset, på sin kulle, blickar ner på staden, såsom omnämns vid ett flertal tillfällen i romanen. Även denna roman ger antydningar om hur berättelsen kommer sluta. Dock inte på samma självklara sätt som de ovan nämnda. Det är främst den svenska översättningen på originaltiteln *'Salems Lot* som bidrar med denna infallsvinkel.

Eldfödd är en roman som jag anser placerar sig emellan *Carrie/Varsel* och *Staden som försvann*, om man ser till det narrativa förloppet. Läsaren hamnar *in medias res*, med en far och dotter på flykt undan en ansiktslös jägare. Under resans gång, lägger King fram berättelsen utifrån Charlene och hennes fars perspektiv, Butikens perspektiv, och även från det förflutna, där allting inleds med att Andy och Vicky begår misstaget att ställa upp på experimentet som kommer att förändra deras liv, till det brutala mordet på Vicky som får Andy och Charlene att fly. Genom att skildra jakten på Charlene utifrån två perspektiv (familjen, Butiken), bidrar berättelsestilen till en ökad spänningssänska. På samma sätt som i *Varsel*, skildrar King sina karaktärer genom att dels gå framåt med en berättelse, men också att då och då låta läsaren upptäcka vad som fått dem att hamna där de är idag.

Avslutningsvis är *Död Zon* en roman som till formen påminner en hel del om *Staden som försvann*. Tillbakablickarna är mer sparsamma, där det egentligen enbart är prologen som låter läsaren möta Johnny som barn, och därefter Greg Stillson som en ung man. Efter detta är berättelse förhållandevis linjär, dock med längre uppehåll. Romanen utspelar sig över ett spann på ungefär tio år, varav tre av dessa år är behandlade i romanen. Detta är något som skiljer *Död Zon* från övriga romaner, som har en ganska kort tidsrymd. King är även i denna

roman noga med att låta läsaren få reda på viss information, innan Johnny genomlevt det. På detta vis ger King sken av att läsaren får reda på ödet, innan Johnny och att det är förbestämt att han ska agera på ett visst sätt. Denna tematik är återkommande i romanen, att ödet styr våra val och att vi helt enkelt får hoppas att ödets lyckohjul stannar på rätt siffra.

5.2 Hermeneutisk kod

Denna kod ska enligt Barthes fokusera på tolkbara element/frågor/gåtor i romanerna. Jag anser att romanerna innehåller en rad tolkbara faktorer som skulle ta lång tid att gå igenom i en kort text som denna. Jag tänker fokusera på en faktor som jag anser är märkbart fokuserad i romanerna. Inom skräck och spänningslitteratur krävs av publiken och genren en ond sida av människan. Jag har funnit en dualitet inom Kings romaner som jag anser är framkommen genom användandet av den hermeneutiska koden. Frågorna och gåtorna inom romanerna leder till att man som läsare suddar ut gränser och utifrån detta förhållningssätt framkom tankarna om dualitet.

Carrie präglas av en synlig ond sida, i form av Chris Hargensen och hennes följe som i årtal trakasserat Carrie. Denna sida av romanen är synlig för läsaren och får oss att i viss mån sympatisera med huvudkaraktären. Men i romanens slutskede visas en annan sida upp av den förtryckta flickan, som också blir en annan aspekt av ondskan. Genom sin kraft, ger Carrie sken av en annan person inom henne, som besitter lika mycket mörker som hennes plågoandar någonsin gjort. Problematiken stannar inte där, utan min fråga är ifall dessa mörka sidor kan samexistera i en roman? Och om de kan det, vem är det som begått den största onda handlingen?

Varsel innehåller en snarlik komponent. Under läsandets gång bekantas vi med spökhotellet Overlook, som ruvar på ondska och manipulation. Dock bekantar vi oss även med Jack Torrance, en man vars alkoholmissbruk fått honom att begå en rad misstag i sitt liv och han är på god väg att begå det största av dem alla. Vi ställs även här inför en problematisk situation som läsare, är det hotellet som lockar fram Jacks onda sida, eller är det han själv? Varför besitter huset ondskan? Har Jack tagit med sig energin? Återigen framkommer ett problem när det kommer till var den onda kraften har sitt näste. På samma sätt kan man resonera i *Carrie*. Är hon mobbad för att hon är ond/annorlunda? Eller blir hon ond/annorlunda för att hon är mobbad?

Staden som försvann är också en bärare av en liknande problematik. Läsaren får tidigt reda på att en ond kraft i form av en vampyr och hans följeslagare har valt att sätta sina tänder i

den lilla idylliska staden. Dock finns det redan så mycket negativ energi i staden, i form utav skvaller, misshandel, otrohet och utfrysning att läsaren måste ställa sig frågan. Blev staden ond på grund utav vampyrens makt över dem? Eller har vampyren kommit till denna stad för att folket redan är onda? Även om romanens huvudkaraktärer står utanför denna problematik, är det tydligt att det finns två poler av ondska som möts och omsluter varandra. Vilken av dem är den primära? På samma sätt resoneras jag i exemplen ovan.

Eldfödd är något annorlunda i sin form, eftersom Butiken utgör den negativa kraften i majoriteten av romanen. Charlene och Andy framstår som offer för en myndighets missbruk av makt, och vi sympatiserar självklart med familjen. Dock finns det en fråga som väcks, om man resonerar på ett liknande sätt som kring de andra romanerna. Charlenes kraft visar sig mer och mer ta makten över flickan, och flickan påverkas av detta och blir stundtals bärare på en rusfylld, skadeglad kraft. Blir flickan jagad för hon är bärare av en ond kraft? Eller framkommer den onda kraften på grund av att hon är förföljd av en annan ond kraft (Butiken).

Död Zon är något av ett unikt verk i den bemärkelsen och skiljer sig en del från de övriga romanerna. Romanen bottenar i en frågeställning om *ifall du kunnat åka tillbaka till 1932 för att döda Hitler, hade du gjort det?* Johnny beslutar sig för att genomföra ett attentat mot Stillson för att se till att han i framtiden inte kan starta det kärnvapenskrig som han sett genom sin kraft. Genom tanken på att begå ett mord, förenas han med Frank Dodd, som begått fem besinningslösa mord. Med sin kraft som sitt enda argument, hamnar Johnny Smith i en problematik, något olik de andra romanernas, men med liknande nyanser. Är det rätt att begå ett mord på en människa man tror sig veta ska begå en handling i framtiden?

Dessa tolkbara element är de primära enligt mig i Kings fem första romaner.

5.3 Kulturell kod

Kings romaner anses i allmän mening inte som politiskt laddade.⁵⁰ Dock är hans romaner skrivna under en episod av amerikansk historia som är präglad av en skepsis och misstro mot den politiska makten. Lisa Rogak tar i sin bok om King, *Haunted Heart: The Life and Times of Stephen King*, upp det faktum att King röstat på Nixon före Vietnamkrigets slut, enbart på grund av presidentens löfte att dra sig tillbaka från Vietnam.⁵¹ När Nixon gick emot sina vallöften, samt blev indragen i Watergateskandalen, var det många, inklusive King, som valde att betrakta USA:s politiska finrum med en annan blick än före Vietnamkriget.

⁵⁰ Holmberg 2010: 508

⁵¹ Rogak 2009: 105

Kings romaner måste förstås i skenet av dessa politiska händelser. I samtliga fem romaner görs referenser till Richard Nixon. I samtliga dessa fall är Nixon omnämnd som en bedragare och något man ej vill bli liknad vid, och enligt Heidi Stregnell är Greg Stillsons (*Död Zon*) namn ett täcknamn för "Still Nixon". Den amerikanska kulturen som leder till att läsaren får tillgång till den kulturella koden, består i Kings romaner främst av en politisk del, samt en annan aspekt som jag kommer redogöra för nedan.

I och med Vietnamkriget och Watergateskandalen, väcktes USA ur sin tro att de var världens ledande makt. Missnöjet mot staten, som använt sig utav icke-amerikanska tillvägagångssätt, var ett slag i ansiktet på tron på den amerikanska drömmen. Kulturen bakom den amerikanska drömmen var något som USA odlade som sin främsta egenskap under en lång tid. Har läsaren tillgång till vad den amerikanska drömmen innefattar, tar det inte lång tid förrän läsaren inser att Kings romaner påvisar att bakom den amerikanska drömmen finns verkligheten.

Carrie tar upp det utanförskap och bristen på solidaritet som den amerikanska drömmen vägrade lägga märke till. *Varsel* påvisar brister i den amerikanska kärnfamiljen. *Eldfödd* och *Död Zon* är bägge ytterst kritiska i sin syn på staten och dess maktmissbruk. Staden som försvann kan betraktas som ett avslöjande om vad som finns bakom varje amerikansk idyll. Samtliga romaner tar den amerikanska drömmens grundvärderingar och förutsättningar och vänder ut och in på dem. I läsandet av romanerna krävs det att läsaren har en förförståelse om i vilken era böckerna är skrivna, samt hur den erans politiska klimat såg ut för att identifiera en sådan tendens.

Dock finns det en annan genomgående trend i Kings tidiga författarskap som hävdar att trots den krossade amerikanska drömmen, är världen inte hopplöst förlorad. Genom sitt konstanta användande av barn som förnuftets och godhetens förespråkare är grunden lagd för en bättre framtid, än den tid där romanerna äger rum.

5.4 Konnotativ kod

Läser man Kings romaner slås man tidigt över hur lite tid han ger åt att beskriva sina karaktärer. Läsaren får stundtals reda på små detaljer, men överlag är det sparsamt med utseendebeskrivningar från författarens sida. Dock är de små detaljerna ofta essentiella för berättelsens progression.

En viktig aspekt av Kings karaktärers utveckling är att de ofta tenderar att brytas ner fysiskt, som en reaktion på ett mentalt tillstånd. Johnny Smiths kropp bryts ner, främst genom hans bilolycka, men också utav hans psykiska ohälsa i de senare delarna av romanen.

Det var då mannen i sätet på den andra sidan gången vred på huvudet och log mot henne – ett trött, smärtsamt leende, men trevligt i alla fall. Hon såg att hans ögon var hemskt blodsprängda, som om han grätit.⁵²

I *Eldfödd* är Andy McGees kropp påverkad av drogerna han får av Butiken, men också av den hopplöshet han till en början känner av att vara i Butikens fångenskap. Efter hand framkommer det att han nu är en överviktig tablettmissbrukare, som till skillnad från sin dotter inte klarar av fångenskapen, varken psykiskt eller fysiskt.

”Du är en knarkare. Inse det”, viskade han för sig själv.⁵³

Som en missbrukare, än av andra substanser än narkotika får även Jack Torrence betraktas som. Hans alkoholmissbruk är en aspekt av karaktären läsaren tidigt får vetskap om. Hans längtan efter alkohol leder ofta till ett så kallat ticks, som består i att han gnider handen över munnen. Efterhand blir denna gest mer frekvent på Overlook, och läsaren inser genom detta att Jack är på väg till en farlig plats mentalt. Genom denna förvandling blir även hans fysiska utseende lidande och till slut har den onda kraften förändrat även den. Det är först i romanens slutskede som Danny återigen ser sin pappa för en kort sekund.

Men plötsligt fanns hans pappa där, såg på honom i dödlig smärta och en så stor sorg att Dannys hjärta brann i hans bröst.⁵⁴

Ben Mears, protagonisten i *Staden som försvann*, är inte lika självklar i sin fysiska och psykiska nedbrytning. Liksom sin yngre upplaga, Mark Petrie är bägge karaktärerna präglade av ett förnuft och lugn som skyddar dem mot de onda makterna. Dock är hans psyke inte oberört av de våldsamma slutpassagerna där han tvingas döda både den onde Barlow, samt hans flickvän Susan som förvandlats till en av de levande döda.

⁵² King 1979: 494

⁵³ King 1980: 288

⁵⁴ King 1977: 564

Han var hänryckt, besatt, och utan att inse det (eller behöva inse det) såg Mark att besattheten inte hade något med kristendom att göra; drivkraften var mer primitiv, mindre förfinad.⁵⁵

Samtliga dessa fyra manliga karaktärer utsätts för en psykisk press, som leder till att deras fysiska uttryck blir påverkade. Ben Mears lägger på sig en skäggstubb som aldrig tidigare sett dagens ljus, och en sådan detalj blir i rätt kontext en betydande aspekt i en karaktärs sinnesläge.

Eftersom Kings romaner ofta blivit filmade, uppkom vid läsandet ett smärre problem då bilderna från filmerna fortfarande fanns kvar och formade den konnotativa koden. Det var svårt att till exempel inte se Jack Nicholson i rollen som Jack Torrence, eller för den delen Sissy Spacek i rollen som Carrie White. Trots att karaktärerna inte är utformade efter dessa skådespelares mimik eller utseende, påverkas man som läsare.

5.5 Symbolisk kod

Jag anser att samtliga fem romaner är präglade av en rad fenomen som jag delvis behandlar i min uppsats. Barnaspekten, auktoritets/myndighetsaspekten och på vilket sätt ondskan är representerad i romanerna är alla delar av berättelserna som jag anser hjälper till i sökandet efter eventuella budskap och vilken typ av insikt böckerna kan ge.

King har vid ett flertal tillfällen påstått att han inte skriver böcker för att påverka omvärlden genom olika former av budskap. Istället är hans ambition att vara en berättare som påverkar läsaren genom berättelsens narrativa förlopp. Han har, som tidigare nämnts, liknat sitt författarskap vid en Big Mac & Co, snabbt och lätt.⁵⁶ Jag hävdar dock att budskap aldrig ska utgå från författarens ambitioner eller åsikter, utan att det istället oavkortat ska utgå från läsaren och hans/hennes erfarenheter. Ta till exempel *Död Zon*, som är en roman som kan betraktas som ett kritiskt verk mot antingen amerikansk politik, religiös fundamentalism, skvallerpress eller som en rak berättelse om en mans levnadsöde och hur han tar sitt öde i sina egna händer. Valet ligger helt hos läsaren.

Roland Barthes hävdade i samband med de fem koderna, att en författare aldrig i grunden kan skapa något nytt och att allting redan är skrivet. Jag anser att Barthes analysmodell påvisat mycket av det som uppkommit under studiet av de första två modellernas resultat. Både när det kommer till narrativa strukturer och tematiska likheter verken emellan. Det är

⁵⁵ King 1975: 492

⁵⁶ Rogak 2009: 27

därmed lämpligt att kalla Barthes koder för en lämplig avslutande analysmodell eftersom den bidrar med många nya perspektiv, men också styrker det redan kända.

6. Sammanfattande diskussion

Genom mina tre analysmodeller har jag erhållit ett resultat som delvis presenterats efter varje analysmoment. Jag inledde mitt läsande med en hypotes att romanerna skulle visa sig vara fristående i betydligt högre grad när det kom till den narrativa strukturen. Med facit i hand visar det sig att det finns nästan mer gemensamt mellan romanerna inom detta fält, än inom de tematiska likheterna. Jag anser att jag har belägg för att påstå att Kings fem romaner innehåller liknande narrativa strukturer samt har liknande tematiska enheter. Jag tycker tidigare forskning kring Kings författarskap har visat ett påtagligt fokus på de tematiska likheterna. Min uppsats visar även att det finns en liknande narrativ struktur i romanerna, som ramar in de tematiska likheterna på ett passande sätt.

King är enligt mig skicklig på att experimentera med narrativa strukturer. Han hoppar mellan tid och rum på ett sätt som gör att berättelsens inre låga inte kvävs. Detta är den största anledningen till att många av hans tegelstensromaner är förhållandevis lätta att ta sig igenom. Jag hävdar dock med bestämdhet att trots Kings variationsrikedom, finns det liknande narrativa strukturer i de romaner jag undersökt, som får fungera som ett signum för King. Trots olikheterna mellan romanerna, finns det enheter som binder samman dem.

När det gäller tematiken undersökte jag huvudsakligen tre områden som alla fanns starkt representerade på liknande sätt i samtliga romaner. Jag märkte sedan när jag använde mig av Barthes koder att både de narrativa och tematiska tendenser jag upptäckt i de första två modellerna, förstärktes och utkristalliserades ytterligare genom det tredje analyssteget.

Jag anser att min studie av Kings romaner bidrar med en fördjupning kring Kings författarskap, samtidigt som den tjänar som ett experiment för hur man kan använda strukturalismen som litterär metod.

Mycket av det som jag tagit upp, bortser den traditionelle läsaren ifrån, eftersom fokuset ligger på spänningsmomenten som existerar men omgivs av en variation av fenomen som jag anser har större inverkan på berättelserna, än just spänningsmomenten. Jag anser att det inte går att kalla King för en skräckförfattare på basis av de romanerna jag valt att analysera. Jag har försökt att sammanställa min strukturalistiska läsning av Stephen Kings romaner, genom att lyfta upp dem ur skräckgenren och se på dem som enskilda texter, icke bundna av genrer

och kontext. Jag har upptäckt att romanerna är sammanlänkade genom olika variationer som ändå bottenar i samma grundtanke om vad en människa är och hur den människan fungerar i ett samhälle som bidrar med olika former av påtryckningar. Kings författarskap präglas av ett en primär ondska träder in i ett mikrouniversum, där människan redan är innehavare av onda sidor. Samtidigt använder ofta King barnet som en symbol för det goda inom människan, ännu inte rörd av dessa bägge onda sidor som ofta finns i dess absoluta närhet. Genom att använda barnet som ett hopp för en bättre framtid, lyckas King att trots allt mörker i sina berättelser, skapa ett starkt lysande ljus i ett tjockt mörker. King får genom det resultat som presenterats i denna uppsats betraktas som en humanistisk författare som skildrar mänskligt beteende i en stundtals omänsklig miljö. Och det är genom människan, det mänskliga och omänskliga inom oss, som gör syskonskapet mellan Kings fem romaner så påtagligt.

7. Referenser

Primärlitteratur

- King, Stephen (1974/2010) *Carrie*. Bra Böcker. Falun
- King, Stephen (1975/2010) *Staden som försvann*. Bra Böcker. Falun
- King, Stephen (1977/2010) *Varsel*. Bra Böcker. Falun
- King, Stephen (1979/2010) *Död Zon*. Bra Böcker. Falun
- King, Stephen (1980/2010) *Eldfödd*. Bra Böcker. Falun

Sekondärlitteratur

- Badley, Linda (2007) *Orality, postlitteracy and the early Stephen King* i Bloom, Harold (red) (2007) *Blooms Modern Critical view*. Chelsea House. New York. NY
- Holmberg, John-Henri (2010) *Förord till nytgåvorna av primärlitteraturen*
- King, Stephen (2006) *Att Skriva*. Bra Böcker. Falun
- Leffler, Yvonne (2006) *Skräck som fiction och underhållning*. Studentlitteratur AB. Lund
- Magistrale, Tony (1991) *Discovering Stephen Kings "The Shining"*. Borgo Press. Rockville,MY
- Magistrale, Tony (1998) *The moral voyages of Stephen King*. Borgo Press. Rockville, MY
- Rogak, Lisa (2009) *Haunted Heart: The life and times of Stephen King*. JR Books. London
- Stregnell, Heidi (2005) *Monsters live in ordinary people*. Duckworth Publishing. London
- Tenngart, Paul (2008) *Litteraturteori*. Gleerups. Malmö
- Underwood, Tim (red) (1986) *In Kingdom of Fear: The world of Stephen King*. New American Library. New York. NY

Bilaga: Romanerna

I denna bilaga kommer jag att försöka skildra händelseförloppet i romanerna, i syfte att underlätta läsandet av analyserna i uppsatsen.

Carrie

Romanen använder uppbyggda dokument för att skapa en ramberättelse i historien om Carrie (Carrietta White), en tonårstjej från Chamberlain, Maine, som under hela sin barndom utsatts för fysisk och psykisk misshandel av sin instabila kristna moder, Margaret.

Hennes livssituation ser inte mycket bättre ut på Ewen High Scholl. I inledningen av romanen får Carrie sin första menstruation medan hon duschar tillsammans med sina klasskamrater efter idrottslektionen. Carrie får panik, eftersom hon aldrig har fått veta vad en menstruation är, då hennes moder isolerat henne från den typen av information som omvärlden använder för att lura unga flickor till att begå brott mot Herren.

Detta är något som hennes klasskamrater inte förstår. Istället för att sympatisera med den skräckslagna klasskamraten, hånar de henne och kastar tamponger på henne. Gymnastikläraren Miss Desjardin ser vad som händer och försöker hjälpa Carrie, medan bombardemanget från klasskamraterna fortsätter. Till en början förstår inte läraren vad som är fel, och sympatiserar i det närmaste med kamraterna, men då hon inser att Carrie inte vet vad det röda som kommer från mellan hennes ben är för något, beslutar hon sig för att hjälpa den förskräckta Carrie. När de går därifrån exploderar en lampa i taket, utan märkbar anledning.

Carrie förstår gradvis att hon har starka telekinetiska krafter. Hon försöker kontrollera dessa krafter, men är hela tiden pressad då hennes hat mot sina klasskamrater försöker tvinga henne att använda kraften för att förgöra dem.

Sue Snell, en av flickorna som under åren retat Carrie, börjar efter omklädningsrum-incidenten känna dåligt samvete och beslutar sig för att erbjuda Carrie sin vänskap. Med den stora balen inom en snar framtid, anordnar Sue att Carrie ska bli bjuden till balen av Sues pojkvän, Tommy Ross. Tommy är en idrottskille men också en smart elev som är oerhört populär på skolan. Sue tror att detta ska hjälpa till att ändra Carries situation på skolan.

Chris Hargensen, eleven som lett påhoppen mot Carrie White under en lång tid, får som straff för sina gärningar inte gå på balen. Som hämnd planerar hon och sin pojkvän Billy Nolan en plan för att förödmjuka Carrie inför hela skolan. Chris får sin pojkvän att tillsammans med sina vänner gå till det lokala slakteriet och fylla två stora hinkar med grisblod.

När väl balnatten kommer är Carrie plågad av sin mor som vägrar släppa iväg sin dotter till detta syndiga ställe som enbart kommer innebära undergången för henne. Carrie lyckas att ta sig från huset, och möter Tommy och de beger sig till balen. Carrie är först nervös, men inser snabbt att alla nu är vänliga mot henne och efterhand börjar hon kunna njuta av kvällen och Tommy börjar bli fäst vid henne.

Carrie och Tommy bli framröstade till balens kung och drottning. När de väl anländer till den stora scenen, håller Chris och Billy hinkarna med blod över Carrie. Efter den stora tystnaden som följer börjar alla i lokalen att skratta, utan att egentligen veta varför. En hink träffar Tommy i huvudet som svimmar av och Carrie springer ut från lokalen. När hon kommer ut inser hon att hon har kraften att hämnas, och sätter eld på hela ballokalen, vilket leder till att majoriteten av de som befinner sig därinne avlider, inklusive Tommy.

Carrie lämnar skolan och börjar bränna ner en stadsdel i hemstaden Chamberlain. Sue, som stannat hemma från balen, springer till skolan och ser den explodera tillsammans med en stor del av staden. Carrie vänder hemåt för konfrontera sin moder och sin egen död. Hennes moder hade rätt angående balen, och nu ska de försonas genom att dö tillsammans. Carries moder hugger Carrie i ryggen, innan hon dör framför ögonen på Carrie. Carrie försöker sedan ta sig ner till restaurangen (och dödar Chris och Billy på vägen dit), där hennes far en gång blev full och våldtog Carries mor, vilket ledde till den oväntade graviditeten som skulle resultera i Carrie.

Sue går genom den totalförstörda staden, och upptäcker Carrie liggandes på restaurangens parkeringsplats. En form av telepatisk konversation följer där Carrie inser att Sue och Tommy inte hade del i Chris diaboliska plan. Sue hinner dessutom be om ursäkt för alla de gånger hon retat Carrie. Carrie förlåter inte Sue, men tror henne och gråter sedan ut för sin egen och för sin mors skull innan hon dör i Sues armar.

Varsel

Jack Torrance är en man som brottas med en torrlagd alkoholism samtidigt som han försöker sätta samman en pjäs. Han försöker hitta tillbaka till sitt liv efter att, med alkohol i blodet, ha brutit sin sons arm samt misshandlat en elev på skolan där han arbetade innan han fick sparken på grund av sitt alkoholmissbruk. Efter att ha förlorat sitt jobb försöker Jack sluta att dricka. I ett sista försök att rädda sin heder som arbetare och som äkta make och fader tar han anställning på det isolerade Overlook Hotel som fastighetsskötare över vintersäsongen. Med sig tar han sin fru Wendy och sonen Danny.

Sonen Dannys speciella förmåga, tillåter honom att se in i framtiden och när familjen anländer till hotellet möter Danny kocken Dick Hallorann som också innehar samma förmåga, fast i en mildare grad. Dick berättar om hotellets onda sidor som Danny måste se upp för under vistelsen. Dick varnar Danny för att besöka rum 217, men säger också att det som finns på hotellet är som bilder i en bok, de kan inte skada dig. Dick säger också åt Danny att om problem skulle uppenbara sig, så ska Danny "kalla på honom" med hjälp av sin starka förmåga.

Hotellet har en egen inneboende kraft, som manipulerar de som bor där och spelar ut dem mot varandra efter sin egen agenda. De brister som en människa har, blir starkare då hotellet slår sina klor i honom/henne. Danny kan genom sin förmåga se hotellets onda sida och hotellet strävar efter att ta kontroll över Dannys krafter. När det visar sig vara omöjligt, riktar det istället in sitt fokus på fadern, som mer och mer börjar falla samman innanför hotellets väggar. Familjen är flera gånger på gränsen att lämna hotellet men beslutar sig för att stanna på grund av att detta betraktas som Jacks sista chans att lyckas med något. Om han lämnar sin post sviker han inte bara Overlooks styrelse, men också sin familj och sig själv.

Sakta men säkert bryts fadern ner och gamla synder gör sig påmind samtidigt som Overlooks spöken mer och mer börjar kontrollera honom. Sakta börjar ondskan på Overlook ta sig fysisk form i takt med att familjens psyke sakta bryts ner. Jack får genom hotellet tag på alkohol och efter en mardrömslik afton lyckas Danny och Wendy övermanna den vansinnige fadern och låsa in honom i hotellets skafferier, men den gamle fastighetsskötarens spöke släpper ut Jack i utbyte mot att han ska göra hotellet en tjänst och ta livet av sin familj.

Wendy och Danny inser att de är totalt isolerade från omvärlden då Jack saboterar snöskotrarna som tidigare varit familjens enda chans till flykt, samt radion på kontoret. Jack hittar efter en lång jakt familjen och misshandlar Wendy svårt med en krocketklubba. Danny som tidigare under familjens vistelse kallat på Dick i ett sista försök till hjälp utifrån, gömmer sig på hotellet.

Hallorann, som i expressfart har rest från sin semestervistelse i Miami, anländer till hotellet och tvingas ta sig an trädgårdens häckdjur som kommit till liv. Därefter når han hotellet där han finner Wendy avsvimmad. Jack anfaller honom och sänker honom med ett slag från sin krocketklubba. Danny kommer fram från sitt gömställe och konfronterar ondskan i sin far, och lyckas med hjälp av sin inre kraft komma på var den onda kraften har sin svaga punkt. Den har glömt att pannan i källaren har gått på högvarv under en lång tid utan att ha kylts ner. Jack skyndar sig ner men anländer för sent. Han lyckas stå emot hotellets kraft och gör så att hotellet sprängs. Danny, Wendy och Dick lyckas ta sig ut från hotellet och tillsammans tar de

sig med Halloranns snöplog bort från kaoset. Danny lyckades innan faderns död nå igenom onskans pansar och försonas med honom.

Romanen avslutas med att Danny och Wendy spenderar den följande sommaren på en badort i Maine tillsammans med den nyfunne vännen Dick. Dick och Danny sitter längst ut på en brygga i slutet på berättelsen och pratar om saknaden efter Dannys far.

Staden som försvann

Ben Mears är en framgångsrik författare som växt upp i den lilla staden Jerusalems Lot, Maine. Efter tjugofem år återvänder han för att skriva en roman som har sin bas i hans egna upplevelser som barn. Han inser efterhand att alla minnen från hemstaden är dimmiga utom de han har från det lokala spökhuset, Marsten House.

Ben planerar att använda Marstenhuset i sin roman. Huset har ett ondskefullt förflutet. På 30-talet ägdes det av Hubie Marsten, en yrkesmördare för maffian vars sinnessjukdom ledde till mord och till slut självmord. Nu har huset nya ägare, den mystiske möbelförsäljaren Richard Straker och dennes chef Kurt Barlow, som ännu inte syns till i den lilla staden.

Bens lär känna en rad av stadens invånare, främst läraren Matt Burke och den unga studenten Susan Norton, som dessutom blir Bens flickvän. Dock är staden full av invånare som bakom stängda dörrar begår ondskefulla dåd och inte alls lever upp till den idylliska bild som staden försöker förmedla till omvärlden.

Bens ankomst sker i samband med försvinnandet av den unge pojken Ralphie Glick, och mordet på Ralphies bror, Danny, som blir stadens första vampyr. Efterhand råkar fler invånare ut för denna vampyrism. Ett fåtal invånare lyckas undvika vampyrernas förföriska tillvägagångssätt. En av dessa är Mark Petrie, Ralphie och Dannys kompis, vars intresse för skräck och det ockulta fungerar som vägledare i kampen mot den onda kraft som växer sig starkare och starkare och verkar komma ifrån Marstenhuset.

Ben Mears och Susan slår sig samman med Matt Burke och dennes doktor, Jimmy Cody. Efterhand ansluter även stadens präst, fader Callahan, och Mark Petrie. Susan blir tillfångatagen av Barlow när hon åker till Marstenhuset för att undersöka den påstådda vampyrismen som hon till en början tvivlat på. Mark, som befunnit sig tillsammans med henne när hon tillfångatogs, lyckas fly och dödar Straker, men tvingas lyssna till hur Barlow gör Susan till vampyr i Marstenhusets källare. Senare i romanen återvänder Mark, tillsammans med Ben och där tvingas Ben köra en påle genom sin flickväs hjärta då han upptäcker att hon numera tillhör Barlows flock med vampyrer.

Samtliga i Bens lilla grupp mördas, eller neutraliseras av Barlow. Mark lyckas fly efter ha sett sina föräldrar mördas i sitt eget hem. Mark och Ben lyckas förgöra övervampyren Barlow i Martsenhusets källare, men tvingas därefter fly från staden eftersom den nu är överbefolkad med de levande döda.

Romanens prolog, som utspelar sig kort efter Ben och Mark besegrat Barlow, beskriver deras flykt genom landet till en hamnstad i Mexiko, där de stannar för att vila och läka sina sår, fysiska och psykiska, från det som hände i Marstenhuset. Epiologen tar vid två år efter vistelsen i Mexiko. Mark och Ben återvänder då till Jerusalems Lot för att bränna ner staden och därmed förgöra vampyrerna. Genom elden ska de förstöra Marstenhuset och med det resten av staden som nu är förlorad till vampyrerna.

Död zon

I romanens prolog presenteras två skilda historier som äger rum tjugo år innan den primära berättelsen inleds. I januari 1953 råkar den unge pojken Johnny Smith ut för en brutal olycka på en isbana då han skadar huvudet och får en rejäl hjärnskakning. Han får under ett nästan komalikt tillstånd ut några ord som vittnar om en stundande olycka som några dagar senare visar sig äga rum. Den andra historien handlar om den tjugoårige bibelförsäljaren Greg Stillson som reser genom landet och säljer Guds ord. Han stannar på en gård och torterar en hund på ett bestialiskt sätt, innan han sätter sig i sin bil och kör vidare med drömmen om ett bättre liv framför sig.

Den huvudsakliga berättelsen inleds 1970 då Johnny är en ung lärare som är förälskad i sin kollega Sarah. På deras första träff tar Johnny med henne till ett tivoli, där Johnny med en nästan överklig intuition vinner hundratals dollar på lyckohjulet. Efter att ha lämnat Sarah råkar Johnny ut för en fruktansvärd olycka i en taxi då bilen krockar med en lastbil. Johnny försätts i en koma som kommer att hålla honom sovande i nästan fem år.

Under tiden utvecklar hans mor Vera en stark religiös tro, som får henne att intala sig själv att Johnny kommer komma tillbaka och uträtta stora ting i världen. Denna tro gränsar till vansinne och Herb, Johnnys pappa funderar flera gånger på att dra ut sladden till Johnnys maskin. Sarah gifter sig med den framgångsrike Walt Hazlett men Johnny finns hela tiden med i hennes tankar. Även då de får sitt barn. Greg Stillson har klättrat på samhällsstegen och beslutat sig för att försöka ta sig in i politikens finrum. Hans första etapp är att försöka bli borgmästare i sin hemstad.

Johnny vaknar till slut upp och tvingas inleda en plågsam fysisk träning för att träna upp sin kropp. Det visar sig efterhand att den intuition som märkts av vid tidigare tillfällen, genom olyckan nu blivit starkare och Johnny är numer kapabel att skåda in i en annan människas framtid och tankar genom kroppskontakt. Det finns dock saker som Johnnys system inte klarar av att tolka, på grund av hjärnskadorna. Denna information finns i det som hans läkare kallar ”den döda zonen”.

Johnnys mentala väg tillbaka visar sig vara svårare än den fysiska. Han får veta att Sarah och världen gått vidare utan honom. Hans mor har utvecklat en psykos och media får reda på hans speciella talang, vilket leder till att han hängs ut i pressen som en skojare, eller som farlig.

Vera, som genom sin tro vägrat ta sina mediciner, avlider och Johnny får på grund av sitt rykte inget jobb som lärare. Dessa händelser leder till att Johnny flyttar in till sin far och isolerar sig mer och mer från omvärlden. Sarah besöker dem en dag med sin son. Under en eftermiddag är allt som förr. Bägge vet dock att denna underbara dag endast är en engångsföreteelse. Dagen fungerar som komplement för alla de dagar de skulle fått tillsammans om inte Johnny råkat ut för sin olycka.

Under tiden som romanen utspelar sig äger ett flertal mord rum i den lilla staden. Unga kvinnor våldtas och mördas och polisen står handfallen inför denne gärningsman som gång på gång lurar dem. Sheriffen George Bannerman står handfallen och i ett sista försök att hitta mördaren, kontakter han Johnny som fått mycket ofrivillig uppmärksamhet i sensationspressen, där han framställs som en bluff. Johnny lyckas med hjälp av ledtrådar och sin egen speciella kraft ta reda på att det är stadens vicesheriff Frank Dodd som är mördaren. När Bannerman och Johnny anländer till Dodd, har mördaren redan hunnit hänga sig med skylten ”Jag erkänner” runt halsen.

Efter detta drar sig Johnny alltmer tillbaka från världen som valt att stänga honom ute. Han kan inte få jobb som lärare längre, och tar därför jobb som privatlärare åt Chuck Chatworth, en ung student med lässvårigheter. Han blir vän med Chucks familj och deras vietnamesiske trädgårdsmästare, som strävar efter att bli amerikansk medborgare. Genom bekantskapen med Chucks far, inleder Johnny ett intresse för politik vilket för honom till Greg Stillsons kampanj för att bli senator. Utav en slump skakar han hand med den karismatiska politikern och ser då att Stillsons psykotiska sinnen har planer på att försätta världen i terror genom ett tredje världskrig.

Johnnys hälsa blir hastigt sämre, samtidigt som hans far gifter om sig. På bröllopet frågar han brudens far, en veteran från andra världskriget, om han skulle, om möjligt, återvända till

1932 och mörda Hitler om chansen fanns. Veteranen svarar ja, och detta tillsammans med en rad andra faktorer leder till att Johnny beslutar sig för att lönnmörda Greg Stillson.

Johnnys undersökning visar att han har en hjärntumör och denna tumör har hjälpt till att utveckla den skada som han erhöll som barn, vilket lett till hans särskilda kraft. Hans kropp bryts sakta ner, dels genom sjukdomen men också genom isoleringen. Johnny planerar länge attentatet och reser till New Hampshire för att närvara på ett av Stillsons möten.

På mötet skriker Johnny till verket men misslyckas att skjuta Stillson. Dock leder Stillsons panik till att han rycker till sig en bebis och använder denne som sköld för Johnnys kulor. Johnny skjuts ner av Stillsons livvakter, men innan han avlider griper han tag om Stillsons fot och ser då att Stillsons karriär är över. Johnny sluter sina ögon och avlider.

I epilogen besöker Sarah Johnnys grav, parallellt med utdrag från en intervju med en senator efter Johnnys mordförsök på Stillson. Sarah får en form av psykisk kontakt med Johnny innan hon sätter sig i bilen och kör hem.

Eldfödd

Eldfödd är historien om Andy och Charlene McGee, far och dotter, som är på flykt från den statliga byrån Butiken. Andy genomgick som ung student ett statligt finansierat test med den ”ofarliga” dosen Lot 6, en hallucinatorisk drog som resulterade i att han och hans flickvän Vicky, som också genomförde testet, erhöll speciella telepatiska förmågor. Genom att bägge föräldrarna var bärare av Lot 6, blev deras dotters krafter oant starka. Hennes kraft består i att kunna, med enbart tanken, tända eld på vilket föremål som helst. Föräldrarna inser att Butiken inte kommer låta henne existera ute i samhället, och uppfostrar Charlene med regeln att hennes speciella kraft, är något fult.

Genom en slump får Butiken reda på Charlenes krafter. De gör inbrott i familjens bostad, mördar Vicky och kidnappar sedan Charlene från hennes skola. Andy lyckas befria henne från agenterna, och därmed börjar jakten på dem.

Efter att ha tagit sig fram på småvägar genom nordöstra USA, når far och dotter en bondgård ägd av Irv Manders och hans fru. Butikens agenter hinner ikapp dem och Charlene tvingas släppa lös sina enorma krafter för att skydda sin far. Manders gård totalförstörs och de tvingas återigen ut på flykt. De tar sig till en stuga i skogen som en gång tillhört Andys farfar.

Butiken styrs utifrån en övergiven lada utav en man som kallas Kaparn. När alla agenter misslyckas att tillfångata Charlene, vänder sig Kaparn till John Rainbird, en ärrad halvblodsindian som spenderat hela sitt liv i krigszoner. Rainbird blir alltmer fascinerad av

flickan som undkommer statens bästa agenter och går med på att fånga henne, om han får döda henne efter Butiken genomfört sina tester. Rainbird lyckas lokalisera Charlene och Andy och de blir tillfångatagna och förda till ett laboratorium där Charlenes krafter ska analyseras.

Ingen lyckas få Charlene att arbeta med Butikens doktorer. Andy blir snabbt beroende av de droger som Butiken ger honom och far och dotter separeras från varandra. Rainbird lyckas, förklädd till städare, nå fram till Charlene och påverka henne till att samarbeta. Charlene ser ett faderssubstitut i den manipulative Rainbird.

Andy lyckas fly när han får reda på att Butiken manipulerar Charlene till att demonstrera sina krafter. Andy använder sin telepatiska kraft för att lura Kaparn att anordna deras flykt. Rainbird får reda på planen och genskjuter dem i en lada när Charlene och Andy är på väg att fly. Kaparn förlorar sitt förstånd genom den telepatiska kraften som styr honom, och skapar med sin panik utrymme för Andy och Charlene att oskadliggöra Rainbird, som dock hinner skjuta Andy först. Charlene hämnas genom att bränna ihjäl Rainbird samt hela anläggningen. Charlenes destruktiva krafter har svårt att hejdas men till slut lyckas hon att kontrollera dem och ger sig sedan därifrån och bosätter sig hos Irv Manders och hans fru.

Staten tystar ner incidenten medan Butiken samlar kraft för ännu en jakt. Charlene inser att det enda sättet att få ett slut på förföljelsen är att berätta för världen om hennes liv. Romanen avslutas med att hon kliver in på tidningen Rolling Stones redaktion.